

Notitie Crisispakket LLO "NL leert door" t.b.v. politieke vijfhoek

Samenhang met crisismaatregelen

- Het kabinet zet momenteel in op tijdelijke inkomensondersteuning van zelfstandigen (TOZO) en behoud van bestaande werkgelegenheid (NOW) als noodmaatregelen in een situatie waarin de arbeidsmarkt in feite op slot is gezet. Ondertussen wordt echter duidelijk dat deze crisis blijvende gevolgen zal hebben en de economie zich zal moeten aanpassen, waarbij banen en bedrijven zullen verdwijnen en op andere plaatsen nieuwe werkgelegenheid zal ontstaan.
- Het kabinet overweegt een 2^e termijn voor de crisismaatregel NOW, waarin aanvullende voorwaarden worden opgenomen, zodat getroffen bedrijven beter gaan anticiperen op deze verschuivingen in de werkgelegenheid. Tweede Kamer en sociale partners hechten daarbij aan extra inzet op scholing van werkenden. Daarom wordt aan werkgevers die voor NOW2 in aanmerking willen komen, gevraagd hun werknemers te stimuleren een ontwikkeladvies aan te vragen of deel te nemen aan scholing voor behoud van werk.
- Nu velen te maken krijgen met een arbeidsmarkt waarin zich grote veranderingen voltrekken en arbeidsmarktposities onzeker zijn, kan een flankerend crisispakket voor scholing en advies eraan bijdragen dat degenen die hierdoor hard en onverwacht zijn getroffen tijdig de transitie naar ander werk kunnen maken door zich te oriënteren op actuele loopbaankansen en eventueel daarvoor benodigde scholing (online zo lang dat nodig is) om die transitie zo snel mogelijk te kunnen maken.
- Geen onderdeel van dit scholingspakket, maar wel in samenhang ermee:
 - Wordt bezien of in de SLIM regeling voor het MKB (subsidie gericht op leercultuur in het MKB) tijdelijke aanpassingen nodig zijn in de voorwaarden, om deze werkgevers beter tegemoet te komen om deze regeling juist nu te benutten.
 - Werkt OCW in samenwerking met SBB en SZW aan extra maatregelen om praktijkleren overeind te kunnen houden.
 - Heeft SZW het pakket crisismaatregelen: snel matchen op vitale functies in uitvoering gebracht. Onderdeel van dat pakket is een digitaal platform NL werkt door.

Kern van het voorstel voor een flankerend crisispakket NL leert door

- Ter ondersteuning van mensen die hun werk als gevolg van de crisis dreigen te verliezen of al verloren hebben en de transitie naar ander kansrijk werk zullen moeten maken, is het voorstel op korte termijn te starten met een flankerend crisispakket NL leert door.
- Idealiter is het pakket gericht op degenen die dit nu het hardste nodig hebben. Snelle en relatief eenvoudige uitvoering is echter een must om deze crisismaatregel tijdig in werking te laten treden. Daarom wordt aangesloten bij de doelgroep in de STAP regeling (iedereen die aan enige basisvoorwaarden voldoet), maar met de uitdrukkelijke toevoeging dat het crisispakket heel gericht onder de aandacht wordt gebracht bij degenen die er het meest baat bij hebben. Dat betreft naast werkenden in getroffen sectoren ook flexwerkers, mensen die hun werk verloren zijn en zzp'ers.
- Looptijd juli – december 2020.
- Inhoud pakket (zie de bijlage voor de hoofdlijnen per onderdeel):
 - ontwikkeladviezen (richten op 40-plussers) met focus op arbeidsmarktrelevante loopbaanstappen;
 - online scholingsmogelijkheden die bijdragen aan arbeidsmarktrelevante loopbaanstappen;
 - campagne in samenwerking met werkgevers, sociale partners, O&O fondsen, leerwerkloketten, uitvoeringsinstellingen, opleiders om degenen die het hardste worden getroffen door de huidige crisis te stimuleren het pakket te benutten.
- Totale indicatieve kosten: online scholing € 30 tot € 45 mln (afhankelijk van aantal deelnemers, max. bedrag per scholingsactiviteit), ontwikkeladvies € 12 mln, campagne uit bestaand budget.
- Indicatie te bereiken aantallen: online scholing circa 100.000 tot 150.000 mensen, ontwikkeladvies circa 20.000 mensen.
- Voor dit voorstel wordt een bijdrage gevraagd van € 50 mln inclusief uitvoeringskosten, vanuit het budget voor crisismaatregelen.

Beslispunt:

- Gaat de vijfhoek akkoord met het voorstel voor een flankerend crisispakket NL leert door?

Onderbouwing

- De huidige crisis is van ongekende omvang, met structurele verschuivingen in de werkgelegenheid die heel veel mensen raken of nog zullen gaan raken. Tegelijkertijd zitten velen van hen op dit moment thuis en hebben daardoor gelegenheid nu stappen te zetten om duurzaam aan het werk te blijven of te komen. Van belang daarvoor is te weten waar de kansen liggen op de toekomstige arbeidsmarkt. Hoewel dat altijd is omgeven met de nodige onzekerheid, kunnen gekwalificeerde loopbaanadviseurs mensen ondersteunen met ontwikkeladvies gericht op kansen op de arbeidsmarkt. Om richting ander soort werk te bewegen is vaak enige of soms meer omvangrijke scholing nodig. Dat zal in deze tijd online scholing betreffen, die mensen vanuit huis kunnen volgen. Binnen dit online scholingsaanbod zijn opleiders steeds beter in staat toch ondersteuning aan te bieden, bv met virtual classrooms, met opdrachten die van feedback worden voorzien, online coaching.
- Het inzetten van scholing en ontwikkeling is een effectief middel voor het tijdig kwalificeren voor werk waar vraag naar is, om baanverlies te voorkomen doordat kennis en vaardigheden niet meer actueel zijn en voor werkzoekenden, om de vaardigheden en kennis op te doen die nodig zijn om nieuw werk te vinden op een veranderende arbeidsmarkt.
- Niet alleen het individu en de werkgever, ook de samenleving als geheel heeft baat bij een goed werkende arbeidsmarkt waarin tijdige scholing en ontwikkeling tijdens de loopbaan vanzelfsprekend zijn en bijdragen aan een groter aanpassingsvermogen om in te spelen op veranderingen. Een goed opgeleide beroepsbevolking draagt bij aan het verdienvermogen van de Nederlandse economie en versterkt ook het aanpassingsvermogen tijdens een economisch neergang zoals nu het geval is bij de Coronacrisis en de contact beperkende maatregelen.
- Tijdens een economische neergang wint scholing en ontwikkeling nog meer aan belang, doordat structurele veranderingen op de arbeidsmarkt vaak een hoger tempo kennen tijdens een crisis, waardoor de noodzaak voor (om)scholing en het leren van nieuwe vaardigheden toeneemt.¹
- Het kabinet geeft met dit flankerend scholingspakket een duidelijk signaal af dat het grote waarde hecht aan tijdige investeringen in het op peil brengen en houden van kennis en vaardigheden en het volgen van omscholing om aan de slag te blijven of te komen juist ook in crisistijd. Dit crisispakket is aanvullend op de grote investeringen die sociale partners en het bedrijfsleven nu doen om de werkgelegenheid zo goed mogelijk te behouden. Met hen zullen afspraken worden gemaakt om ervoor te zorgen dat dit crisispakket terecht komt waar dit het hardste nodig is.
- Vanuit de samenleving komen veel berichten dat grote behoefte bestaat aan extra aandacht en investeringen voor scholing en ontwikkeling, bovenop wat regulier wordt gedaan. Door het wegvallen van inkomsten zijn bedrijven in getroffen sectoren niet goed in staat hun verantwoordelijkheid voor scholing te vervullen. Dat heeft ook gevolgen voor O&O fondsen, inkomsten uit premieheffingen drogen op, waardoor reserves moeten worden aangesproken. De kleinere fondsen beschikken over weinig reserves waarop ze snel interen en faillissementen dreigen. Niet alle sectoren beschikken bovendien over een O&O fonds, bijvoorbeeld in de horeca is geen O&O fonds aanwezig. Kortom, de financiële ruimte van werkgevers en O&O fondsen is beperkt; er is een rol voor de overheid.

Planning besluitvorming en start NL Leert door

- Week 11 – 15 mei Besluitvorming in politieke vijfhoek
- Week 29 mei – 3 juli Beoogde start crisispakket NL Leert door

¹ Kamerbrief Arbeidsmarkt in crisistijd, 5 juli 2019. Referentie: 2019-0000100036.

Bijlage**Hoofdpijnen ad 1) Online scholing**

- Doel: individuen die werk zijn verloren of dreigen te verliezen door de crisis stimuleren zich online bij te scholen ten behoeve van behoud en/of verbetering van zijn arbeidsmarktpositie.
- Doelgroep: aansluiten bij doelgroep STAP (d.w.z. iedereen met een band met NL arbeidsmarkt, geen studenten die studiefinanciering hebben, werkenden en niet-werkenden etc.). Overwogen is de doelgroep te beperken tot mensen die werken in de sectoren die het meest zwaar zijn getroffen of die ten gevolge van de crisis hun baan hebben verloren of dreigen te verliezen. Dit compliceert de uitvoering echter aanzienlijk, het is bovendien moeilijk vast te stellen waar de klappen precies vallen, dat kan morgen weer anders zijn. Daarnaast gaat het om scholing voor behoud of verbetering van iemands arbeidsmarktpositie, wat ook van grote waarde is voor de samenleving en de economie als geheel. Via de campagne wordt het pakket gericht onder de aandacht gebracht bij degenen die dit het hardste nodig hebben, door hierover afspraken te maken met sociale partners en andere betrokkenen, zoals uitvoeringsinstellingen.
- Vormgeving op hoofdpijnen:
 - Een nader te bepalen aantal opleiders die voldoen aan kwaliteitscriteria (conform eisen die worden gesteld in de STAP-regeling) stelt reeds ontwikkeld online scholingsaanbod dat voldoet aan een aantal criteria (zie hieronder) beschikbaar voor de doelgroep zonder kosten voor de deelnemer. Arbeidsmarktrelevantie is hierbij een belangrijk aandachtspunt.
 - Opleiders komen onder nader uit te werken voorwaarden in aanmerking voor subsidie ter vergoeding van (een deel van) de kosten. Bij de uitwerking wordt ook gekeken naar cofinanciering door het individu zelf, door zijn werkgever of O&O fonds of uitvoeringsorganisatie indien iemand een uitkering heeft.
 - Aan de opleiders die in aanmerking willen komen voor de subsidie worden verdere eisen gesteld, zowel betreffende de kwaliteit als de operationele capaciteit van de opleider. Ook aan het aanbod dat voor subsidie in aanmerking komt worden aanvullende voorwaarden gesteld, in het bijzonder wat betreft arbeidsmarktrelevantie en beschikbare ondersteuning. Opleiders wordt gevraagd vooraf bij het indienen van een subsidieverzoek een catalogus te overleggen van dat deel van hun aanbod dat zij via de subsidieregeling willen aanbieden.
 - De doelgroep – daartoe gestimuleerd door werkgevers, vakbonden, uitvoeringsorganisaties, O&O fondsen etc. - kan zelf contact zoeken met een geselecteerde opleider en bepalen welke scholing uit de catalogus die voor subsidie in aanmerking komt hij of zij gaat volgen. Is de keuze gemaakt dan registreert de opleider een aantal basisgegevens die centraal worden bijgehouden voor monitoring en om te volgen in hoeverre het budget wordt benut zodat kan worden bijgestuurd waar nodig.
 - Verder wordt nog uitgewerkt hoe selectie van opleiders gaat plaatsvinden. Gezien de beoogde omvang van het aantal scholingen en de beoogde diversiteit van het aanbod, ligt het voor de hand om met meer opleiders te gaan werken.
 - Aandachtspunt voor de iets langere termijn is dat vermoedelijk aanzienlijk kostbaarder omscholing nodig zal zijn voor relatief grote groepen, om mensen in andere sectoren aan het werk te gaan helpen. Daarover wordt nagedacht ten behoeve van de routekaart voor leven lang ontwikkelen die is toegezegd aan de Kamer.
 - Met de sociale partners wordt bekeken of afspraken kunnen worden gemaakt om ook in dit crisispakket via cofinanciering extra budget beschikbaar te stellen voor scholing die zij noodzakelijk achten en die de bijdrage van de overheid te boven gaat.
- Financiering, indicatieve schatting benodigde budget:
 - Indien het crisispakket voor circa een half jaar beschikbaar komt (tot einde 2020), circa 100.000 tot 150.000 mensen deelnemen en de kosten per cursus gemiddeld circa € 300,- zijn, dan zou een bedrag nodig zijn tussen € 30 mln en € 45 mln.

Hoofdpijnen ad 2) Ontwikkeladvies

- Doel: individuen die werk zijn verloren of dreigen te verliezen door de crisis mogelijkheid geven zich met een ontwikkeladvies te oriënteren op kansrijke mogelijkheden op de arbeidsmarkt om duurzaam inzetbaar te blijven/worden.
- Doelgroep: net als bij de online-scholing zal worden aangesloten bij de doelgroep zoals geformuleerd in STAP. Omwille van de doelmatigheid kan ervoor worden gekozen de doelgroep te beperken tot iedereen vanaf 40 jaar.
- Vormgeving:
 - Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de Tijdelijke subsidieregeling ontwikkeladvies vijfenveertigplussers (TSOV), ook wel Ontwikkeladvies 45+ genoemd. Deze regeling is afgelopen, maar kan – na enige kleine aanpassingen bijvoorbeeld wat betreft de leeftijd van de doelgroep – relatief snel opnieuw op nieuw worden ingezet. Het Ontwikkeladvies 45+ was erg succesvol, zo blijkt uit de concept-evaluatie en signalen uit het veld.
 - In aanvulling op de TSOV zal meer focus worden gelegd op kansen in de huidige lastige arbeidsmarktsituatie.
 - Om de doelgroep te bereiken, zal het ontwikkeladvies bij hen onder de aandacht worden gebracht via verschillende kanalen: werkgevers, sociale partners, branches, O&O-fondsen en loopbaanadviseurs.
 - Het ontwikkeladviestraject zal net als in TSOV worden gegeven door een gekwalificeerd loopbaanadviseur. Dit kunnen onafhankelijke adviseurs met een adviesbureau zijn, maar ook gekwalificeerde loopbaanadviseurs die voor andere organisaties werken, zoals bij een vakbond, een leerwerkloket, een O&O-fonds of een ROC. De eisen die in de TSOV zijn gesteld aan loopbaanadviseurs zullen daarbij worden aangehouden.
 - De opzet en inhoud van het ontwikkeladviestraject wordt grotendeels overgenomen uit de TSOV; uit de concept-evaluatie van de TSOV is gebleken dat men enthousiast was over dat adviestraject. Net als bij de TSOV bestaat het ontwikkeladvies uit een intake en uit gesprekken die in totaal minimaal 4 uur duren.
- Uitvoering: DSU/UvB heeft de uitvoering van Ontwikkeladvies 45-plus gedaan en heeft aangegeven in de context van een crisispakket in staat te zijn de regeling – met enige aanpassingen – op korte termijn op nieuw te kunnen gaan uitvoeren.
- Financiering, indicatieve schatting benodigde budget
 - Uitgaand van openstelling gedurende circa een half jaar, inschatting van een gebruikersaantal van circa 20.000 mensen en € 600,- per ontwikkeladvies, is hiermee een bedrag gemoeid van circa € 12 mln.
 - Ook hiervoor geldt, indien minder geld beschikbaar is, zullen minder mensen ervan gebruik kunnen maken.
- Monitoring: ook dit onderdeel van het pakket zal worden gemonitord.

Hoofdpijnen ad 3) Campagne scholingskansen in crisistijd

- Reeds lopende campagnes op het terrein van onder meer leven lang ontwikkelen en duurzame inzetbaarheid gaan extra inzetten op brede bekendheid geven aan het scholingspakket.
- Hierbij zal samenwerking worden gezocht met het brede netwerk van partijen betrokken bij LLO, van wie actieve inzet wordt gevraagd om online-scholing en ontwikkeladvies onder de aandacht te brengen van de doelgroep.
- Daarnaast wordt ingezet op het zichtbaar maken van de vele initiatieven in NL die zijn gericht op gratis online scholingsaanbod of andere aanbod in de regio of voor bepaalde sectoren of doelgroepen.
- Voor de financiering hiervan zijn geen additionele middelen nodig.